

ШТО Е ПОГОВОРКА

ИЛИ ПОСЛОВИЦА?

Поговорка (или пословица) е вид израз кој има структура на реченица и предава некое соопштение или општоважечка порака.

Не постои посебен автор кој ги измислил поговорките, тие имаат колективен автор - народот или заедницата. Во македонскиот јазик постојат безброј поговорки. Некои од нив ги слушаме од постарите, ги читаме од книгите, ги слушаме од наставниците, од некој филм, од социјалните медиуми. Како во мајчиниот јазик, така и во јазиците на другите народи има голем број на поговорки кои пренесуваат некоја поука. Старите Римјани и старите Хелени биле прочуени по богатата ризница на поговорки кои ги зачувале во нивниот фолклор¹.

Ајде да прочитаме неколку латински и старогрчки поговорки и да се обидеме да ги толкуваме поуците!

ЛАТИНСКИ ПОГОВОРКИ

Témpus vúlnera sánat – Времето ги леци раните (слична како македонската поговорка *Времеѝо леци сè*).

Áquila non cápit múscas – Орелот не фаќа муви.

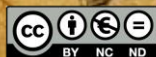
Exémpla dócent – Примерите учат.

За правилно нагласување на зборовите имаш нареден знак **иктус** (´) над самогласката од повеќесложниот збор. Овој знак навистина понекогаш се употребувал од Римјаните на епиграфските споменици за да може текстот правилно да се нагласува. Истото правило примени го во старогрчките поговорки.

¹ **Фолклор** (анг. *folklore*) – Под овој збор се подразбираат усни народни умотворби кои се пренесувале од колена на колена.

Mythos е под заштита на Creative Commons
Сопственост на Менад Начковски

Médicus cúrat, natúra sánat – Лекарот лечи, а природата излекува.

Vúlpes pílum mútat, non móres – Лисицата го менува влакното, но не и наравот.

Hómines órnant lócum, non lócus hómines – Луѓето го красат местото, а не местото луѓето.

Quot cápita tot sentiéntiae – Колку глави толку мислења.

Fínis corónat ópus – Крајот го краси делото.

Veritátis orátio símplex est – Едноставен е говорот на вистината.

Clávum clávo extrúditur – Клин со клин се избива.

Erráre humánum est – Човечки е да се греша.

Ómne inítium diffícile est – Секој почеток е тежок.

Vox pópuli, vox Déi – Гласот на народот е глас Божји.

Úbi fúmus, íbi ígnis – Каде има чад, има и оган.

Hómo hómini lúpus est – Човек на човека му е волк.

Ars lónga, víta brévis – Уметноста е долга, а животот краток.

Si vis amári áma – Ако сакаш да си сакан, сакај.

Repetítio est máter studiórum – Повторувањето е мајка на знаењето.

Errándo díscimus – Грешејќи учиме.

Cárpe díem – Искористи го денот.

Mens sána in córpore sáno – Здрав дух во здраво тело.

Ámor ómnia víncit – Љубовта победува сè.

In víno véritas – Во виното е вистината.

Ácta non vérba – Дела, а не зборови.

De gústibus non est disputándum – За вкусовите не треба да се расправа.

СТАРОГРЧКИ ПОГОВОРКИ

Me dúleue te gastrí² - Не робувај му на желудникот.

Aéi koloíós pará koloíó hizáneí – Гавранот секогаш застанува покрај гавран.

Gnóthi seautón – Спознај се самиот себеси.

Diáirei kái basíleue – Раздели па владеј.

Khalepá ta kalá – Најубавите нешта се (често) тешки (да се постигнат).

Medén ágan – Ништо прекумерно.

² Старогрчките поговорки се транслитерирани со латинично писмо за читање ако читателот не го познава изворното писмо. Транслитерација значи предавање на гласовни знаци од едно во друго писмо. На пример, ако зборот училишѝе го транслитерираме во латинично писмо, го предаваме во облик učilište според правилата кои ги налага македонскиот правопис. Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје, *Правопис на македонскиот јазик (вѝоро издание)*, поглавје VIII. Предавање на македонското писмо со латиница, 352, стр. 162.

